

Lantbruk inom nitratkänsligt område

Sedan 2013 är hela Uppsala kommun, utom Bladåkers församling, så kallat nitratkänsligt område. Men vad är ett nitratkänsligt område och vad innebär det för dig som lantbrukare?

Inom EU-lagstiftningen finns sedan början på 1990-talet ett så kallat nitratdirektiv. Direktivet finns för att skydda vattnet i EU genom att förhindra att nitrater från jordbruket förorenar grund- och ytvatten samt sjöar och hav.

I nitratdirektivet finns krav på att medlemsländerna pekar ut nitratkänsliga områden. I Sverige är det områden med avrinning till övergödda sjöar och kustvatten som är utpekade som känsliga områden. I de känsliga områdena gäller särskilda regler som ska skydda vattnet mot övergödning.

Med jämna mellanrum görs en översyn över vilka områden som är nitratkänsliga områden. Den senaste översynen började gälla 2013 och innebär att hela Uppsala kommun utom Bladåkers församling nu är nitratkänsligt område.

Regler inom nitratkänsligt område

I nitratkänsliga områden gäller särskilda regler för lagring och spridning av gödsel.

Lagring av gödsel

Utgå från hur länge du måste kunna lagra gödsel och beräkna sedan hur mycket gödsel

som produceras på företaget under den perioden. I beräkningen ska utsöndrad mängd av träck och urin, strömedel, vattentillskott, och omsättningsförluster ingå. Du ska dokumentera och spara beräkningen så länge beräkningen gäller för företaget. På sidorna 32–38 i Jordbruksverkets skrift "Gödsel och miljö" finns schablonvärden för lagringsvolym som du kan utgå ifrån för din beräkning. Du hittar skriften på Jordbruksverkets webbutik, webbutiken.jordbruksverket.se, sök på gödsel och miljö.

Om du inte redan använder ett beräkningsprogram för din odlingsplanering kan du ladda ned ett enkelt beräkningsverktyg för lagringsbehov och spridningsareal från Jordbruksverkets webbsida om tillsynsvägledning för växtnäring. Gå till jordbruksverket.se, sök på växtnäring beräkningsverktyg. I högerspalten under vägledningsmaterial finns verktyget. Där hittar du även ett beräkningsverktyg för kvävetillförsel.

Spridning av gödsel

I tabellen ser du vilka regler som gäller för spridning av gödsel inom nitratkänsligt område.

Antal djur- enheter	Nitratkänsligt område		Ej nitratkänsligt område	
	Nöt, hästar, får och getter	Annan djurhållning	Nöt, hästar, får och getter	Annan djurhållning
Fler än 100	8 månader	10 månader	8 månader	10 månader
10–100	6 månader	10 månader	6 månader	6 månader 10 månader
2–10	6 månader	6 månader	inga generella bestämmelser	inga generella bestämmelser

Tabellen visar vilken lagringskapacitet som krävs i nitratkänsliga områden jämfört med vad som gäller i övriga landet.

Växtnäringsbalans: I nitratkänsliga områden ska kvävetillförseln begränsas så att tillgången på lättillgängligt kväve inte är större än vad grödan kan ta upp. Du måste beräkna gödslingsbehovet av kväve utifrån den förväntade skörden. Dokumentera beräkningen, till exempelvis i en växtodlingsplan. Du behöver även ta hänsyn till stallgödselets långtidseffekt, förfruktseffekt från tidigare grödor och om det är mulljord på fältet där gödsel ska spridas. På sidan 51–61 i Jordbruksverkets skrift "Gödsel och miljö" finns schablonvärden som du kan använda som utgångspunkt för beräkningen.

Ingen spridning på snötäckt/vattenmättad

mark: Det är inte tillåtet att sprida gödselmedel på vattenmättad eller översvämmad mark. Du får inte heller sprida gödselmedel på frusen mark eller mark som täcks av snö.

Håll avstånd till vattendrag eller sjö: Du får inte sprida gödselmedel närmare än två meter från åkerkant som gränsar till vattendrag eller sjö. Du får heller inte sprida gödselmedel om marken lutar mer än tio procent mot vattendraget eller sjön.

Inte hur mycket kväve som helst: Du får högst sprida stallgödsel motsvarande 170 kilo totalkväve per hektar och år. Inför höstsådd av oljeväxter får du högst tillföra 60 kilo lättillgängligt kväve per hektar. För annan höstsådd får du högst tillföra 40 kilo lättillgängligt kväve per hektar. Den mängd gödsel du tillför ska anpassas till den höstsådda grödans behov på hösten.

Tidpunkter för spridning: I nitratkänsliga områden gäller särskilda regler för när det är tillåtet att sprida gödsel.

1 november–28 februari är det helt förbjudet att sprida gödselmedel.

1 augusti–31 oktober får du bara sprida stallgödsel och organiska gödselmedel i växande gröda eller före sådd. Den växande grödan ska vara avsedd för övervintring och får inte vara en fånggröda.

1 oktober–31 oktober får du ändå sprida fasta gödselslag i både växande gröda och på obevuxen mark. Fastgödsel från fjäderfän får dock under denna period bara spridas i växande gröda. Som fasta gödselslag räknas gödsel som kan lagras till minst en meters höjd utan stödvägg, som till exempel djupströbädd. På obevuxen mark ska gödseln brukas ner inom tolv timmar.

Om det finns särskilda skäl kan miljöförvaltningen bevilja undantag från en del av bestämmelserna. Du måste dock ansöka om dispens och få beslut om att dispens är beviljad innan du får sprida gödselmedel.

Mer information

Tveka inte att kontakta miljöförvaltningen om du har du frågor, funderingar eller behov av mer information.

Kontakta miljöförvaltningen

Telefon: 018-727 43 04

måndag–fredag 9.00–12.00.

E-post: miljoforvaltningen@ uppsala.se

Postadress: Uppsala kommun

Miljöförvaltningen

753 75 Uppsala

[uppsala.se/miljoforvaltningen](http:// uppsala.se/miljoforvaltningen)